

PERŽVALGA.

— Tilžeje 26 Bugpjūtį ant Lietuvos Dainininkų Draugystės šventės visos dainininkės buvo pasirėdžiusios su lietuviskais rubais, kiekviena vis kitokiais, iš visų Lietuvos (Prusų tik) krasztų prisijūstais. Teip pasipuoszuszių lietuvaiczių tapo nutraukta potografija. Darže tapo padainuota 12 dainų, kurios publikai di-dei pamėgo. Tilžės vokiečiai teipgi daugume susirinko pasiklausyti lietuviskų dainų. Ant 8 val. vakare dar salėje tapo padainuotos 4 dainos ir perstatyta komedija, kur suvokietėjęs lietuvis atsibastė pas lietuvi mergauti. — Teip paduoda „Nauja Lietuviszka Ceitunga“.

— Londone p. Pilėnas išleidęs 1 num. „Lietuvos Sargo“ daugiau jo neisleidžia jau. Tuli užsimokėję metinę prenumeratą po 8 szilingus (\$2,00) nieko negavo, o p. Pilėnas pilnas sau ramumo giriassi dar sakydamas „ką tie kvailiai izmano!“ Ponas Pilėnas prakalbo į skaitytojus, kad „Lietuvos Sargo“ mieribus „raginimas lietuvių prie pat apszvietos, vienijimosi į draugystes ir triuso ant tautiszkos dirvos“. Taigi priverstas pažadėjimas p. Pilėno ar sutinka su jo pasielgimu? Kaip p. Pilėnas atvyko vėl į Londoną, tai parapijos reikalus baisiai suvėlė.

— „Lietuvoje“ patilpo užmanymas „Varpo“ ir „Ukininko“ redakcijos įkurti „Literatizšką Fondą“ szelpimui mūsų literatų. Svarbus ir reikalingas užmanymas. Kitos tautos, suprantanczios svarbumą szelpimo literatų, tokius fondus turi ir nemažos į juos plaukia aukos. Pas mus tokio fondo dar nėra, o jis reikalingas, kad mūsų literatai nenumirtu badu arba nenusutotų rasę lietuviszkai dėlei dovano darbo ir dar pavojin-

go išz valdzios pusės, ir nesikreiptu prie lenkų arba maskolių, jiems raszyti, kaip tai jau gana tankiai yra atsikartoję. Bet nelaimė, lietuviszka plunksna dar duonos neduoda anot Visztaliaus. Kiteip butu, jeigu mes lietuviai, visą mūsų knygų prekystę turėtumėm savo rankose. Iki dabar net Tilžeje pardavymą liet. knygų, už kurias galima uždirbti szauną graszį, turi vokiečiai ir už „lietuviszkus graszius“ sau rumus pasistatę, o lietuvių literatai badu mirszta! Toks „fondas“ czion Amerikoje galėtu įsikunyti ir gyvuoti prie sveiko proto žmonių-vadovų, bet kada jis įsikunys, jeigu vietoje suszelpimo literatų-raszliavos, yra renkamos aukos ant pražudymo raszliavos-laikraszczių, kaip tai darė Pittstono lietuviai katalikai ir Minersvillės? Amerikos lietuviszkos izleistuvės teipgi nėra teip turtingomis, kaip tiki „Varpo“ ir „Ukininko“ redakcija. Izleistuvės turi sukiszę visą užpelną į knygas, kurių kasztai apsimokės kas zin kada arba niekadės, nes dar dauguma mūsų brolių mieliaus dezimtuką prage ria, vietoje nusipirkimo knygos. Taigi ant Amerikos izleistuvių didelės vilties dėti ir negalima, kad bent po kiek atlygintu už vieną ar kitą literatizšką veikalą. Vienok gal ir szitas užmanymas įsikunyti. Tuom tarpu „Varpo“ ir „Ukininko“ redakcija ant Amerikos lietuviszkų izleistuvių rinkos atsiuntė net 12 rankraszczių į „Lietuvos“ redakciją.

— „Lietuva“ gavo žinią nuo direktoriaus dailos ir spaudos dalies ant Paryžiaus parodos išz Washingtono, kad tarp kitų Suv. Valstijų laikraszczių ir knygų, kuriems tapo pripazinta dovana pirmojo skyriaus, yra priekaityta ir „Lietuvos“ izleidimai.

Aukos parodai

Aukos suriktos „Lietuvos“ redakcijos \$6,10

Pagal „Vienybės“ num. 31 buvo \$1141,23

Labu \$1147,33
J. J. Pauksztis.

Isz Londono.

Parapijos reikaluose.

Liudna man pasidarė patyrus, kad da jus kunigo neturit. Isz laiszko p. Barulio ir Baronaiczio asz matau, kad reikalai stovi ne visai gerai, kad tarp jus yra didelė maiszatis, o gero mažai. Negalėdamas pasimatyti su jumis, asz nors žodžiu stengsiuosi ateiti jums į pagelbą, tikėdamas, kad jus tikite į mano gerus velyjimius teip dabar, kaip ir pirma.

Pirmiausia turiu pakalbėti apie vyskupo pasielgimą. Vyskupo pasielgimo asz vis negaliu suprasti. Jeigu vyskupas norėtu parupinti jums kunigą, tai jis tai galėtu greit padaryti. Ak mes jau jam suradome lietuvis kunigus, reikėjo tik juos priimt. Kun. Varnagiris norėjo atkeliauti – nepriėmė, jus suradote kitą kunigą iš Lietuvos kuris teipgi apsėmęs buvo atkeliauti pas jus, jam ir tas ne tiko. Tiesa vyskupas galėjo abejot kas link gerumo tų kunigų, bet ar kunigas katras yra gers ar ne apie tai labai lengva patirti, užklausus vyskupo, po kurio valdzia ans kunigas yra. O toks užklausimas butu parodęs, kad mus atrasti kunigai niekuom nėra nusikaltę priesz dvasiszšką valdziją ir jie kaip ir visi kunigai pildo savo dvasiszkus reikalus (kun. Varnagiris yra Amerikoje tarpe lietuvių, o kits kunigas yra Kau-no gubernijoje). Jeigu jis kunigo Varnagirio nepriėmė, jeigu jis ir dabar nepasinaudojo išz surasto jus kunigo ir nesikreipė prie vyskupo tai matyt,

kad jis kunigo lietuvio nenor. Kiti išz jus, zinoma, papratę tikėt į dvasiszskų žodžius ir mislydami, kad svietiszskiejie žmonės, o ypatingai ponai, mėgsta apkalbinėt kunigus, da abejosite kas link teisingumo vyskupo. Bet asz ant nelaimės ir tą paskutinį jus abejojimą turiu iszsklaidyt.

Jūsų viltis gaivina istoriją su apgarsinimu po laikraszczius. Jus pasakysite, kad vyskupas davė pavelyjimą susijieszkot kunigą ir tą pavelyjimą gavęs p. Pilėnas. O asz turiu jums pasakyt, kad szita visa istorija tai yra tik viena komedija, kuri tik žemina vyskupą ir parodo, kad jis da nori ir toliaus vadzioti jus už nosies.

Tik pamislykit, kam jums reik apgarsinimo, kad jau jus esate susiradę kunigą Lietuvoje? Jums nereik dezimts kunigų, bet tik vieno. Jeigu jis norėjo priimti kunigą lietuvi, tai kodėl jis nepadarė teip, kaip patarė jums surastas nesenei jus kun. S. kodėl jis nenuraszė į Kauną ir kodėl nedavė jums laiszko kaip buvo žadėjęs. Tik apmislykit, meldžiu, giliau, o suprasite, kad jus vyskupas nenor jums duot lietuvio — kunigo. Ne patogi vėl iszeina istorija su jūsų tarpininkais. Ak jus turite advokatą, prie advokato yra p. Hawley anglas – katalikas, kuris sąžiniszškai remia jūsų reikalą, eina pas vyskupą, aizskina jūsų padėjimą... Iksziol jus atlikdavote visus reikalus per advokatą ir tą poną, ir apie taip vyskupas turėjo zinot. Dabar iszeina suvis kitą istoriją: vyskupas naudojasi išz tarpininkystės kito žmogaus, stovėjusio iksziol nuoszaliui nuo parapijos reikalų ir atėjusio prie vyskupo ne nuo vardo parapijos, bet tik nuo savo arba nuo vardo kelių parapijonų. Tik pamislykit vėl, kodėl teip pasielgė vyskupas, zinodamas, kad pa-

rapijos komitetas atlieka savo reikalus per advokatą ir jo draugą p. Hawley. Asz tyčia po kelis kartus atkreipiu jus mintis, jus atidą ant szių visų atsitikimų, nėra isz viso ko matyt, kad kiti isz jus nepratę prie protiszko darbo ne stengia iszaiszkinti sau kitų painių klausimų ir duodasi susivadziot ir nusikreipt nuo aprinkto kelio.

Jeigu jus apmislysate giliau szituos visus atsitikimus, tai ir jus pritarsite man, kad vyskupas Brindel nenor duot jums kunigo lietuvio. Dabar iszpuola lietuviams Londono iszaiszkinti sau gerai, kodėl vyskupas nenor duoti lietuviams kunigą. Tik supratę priezas-tis tokio neteisingo vyskupo apsiėjimo jus galėsite apsisau-goti nuo paklydimų vėlesnia-me laike. Prisiziurėję giliai ir placziai visai istorijai įkurimo lietuviszkos parapijos Londo-ne jus pamatysite, kad drauge su parapijos reikalais yra su-rishti reikalai tautiszki lenkų ir lietuvių, kad prigulėjimas lietuvių prie lenkiszkos para-pijos duoda daugiau pelno valdytojui lenkiszkos parapi-jos kun. Lechertui ir jo kuni-gams ir kad vysk. Brindel dė-lei kokių nors tamsių priezas-czių laiko pusę lenkų. Del-ko lenkai nor, kad lietuviiai nuo jų nesiskirtų, ne sunku suprasti.

Visą laiką pabaigos XIV amžiaus, kada Lietuvos kuni-gaiksztystė susivienijo su Lenkija, lenkai traukė sau naudą isz lietuvių. Pirmiau-siai iszgelbėjo silpną tuomet Lenkiją nuo prapulties Lietu-vos kariūmenė, kuri tuomet buvo labai stipri ir garsinga savo karzygiszkais veikalais*) Be to patekus vyriausiai val-dziai Lenkijai, Lietuva pasiju-to veik jau padėjime kaipdabar

*) Skaityk „Lietuvos istoriją“ ap'e vieszpatavimą Gedimino, Olgir-do, Keistuczio ir Vytauto.

po valdzia Maskolijos. – Lietu-va pasijuto po valdzia lenkų-virszin., lenkiszka sudų, len-kiszka kunigų, į rasztinyczias ir urėdiszka vietas tapo įvesta lenkiszka kalba, lenkiszkos knygos tapo įvestos lenkiszkos mokyklos ir tt. Lenkai su jų kalba buvo iszauksztinti, o lie-tuviai su jų kalba buvo at-stumti ir paniekinti. Lenkai Lietuvoje tapo pavadinti po nais, o jų kalba — poniszka, lietuviiai tapo pavadinti pras-cziokais „chlopais“, o jų kal-ba „chlopiszka“, „chamiszka“. Nemažai iszmėtinėjo lenkai lietuviams tai, kad jie nesenei buvo pagonais ir dėlto viską kas tik buvo lietuviszka vadi-no pagonystės liekanomis ir stengėsi isznaikinti, iszrauti su szaknimis. Lietuviszką kal-bą jie teipgi priskaitė prie pagonystės liekanų ir vadino ją „pagoniszka“. Tokią tai dvasią platino lenkai Lietuvo-je ir nedvyvai, kad apszvies-tenieje Lietuvos vyrai papuolę į tarpą lenkystės apaszta-ly virto į lenkus, metė savo tėvų kalbą, nesirupino apie lietuvių reikalus ir dagi pats pavirsd-vo į lenkystės apaszta-ly. Vy-tautas Didis Lietuvos kuni-gaiksztis pamatęs, kur link krypta Lietuvos dalis, stengė-si atsikratyt nuo lenkiszka už-maczių, stengėsi atskirt Lietu-vą nuo Lenkijos ir dagi rengė-si uždėt sau ant galvos kara-liszka kārūną, bet jo troszki-mai neiszsipildė. Lenkai paju-to jo norus, pabugo ir stengėsi dar tvircziau suveržti ryszius, kurie vienyjo Lietuvą su Len-kija.

Nors pabaigoj XVIII amž. Lenkija ir neteko savo val-dzios, bet vaisiai lenkiszko mokslo ir dvasios ilgai da bu-vo matyt Lietuvoje. Sulenk-ėję Lietuvos ponai tarnavo ne Lietuvai bet Lenkijai, szelpdami jos mokslą, reika-lus, apraszdami jų gyvenimą Mickevyczius, Kondratavy-czius, Kotiuszka ir kiti garsin-

gi vyrai nupynė Lenkijai gar-bės vainiką, apskelbė jų vardą po visą svieta. . . . Da ir da-bar yra daug garsingų vyrų, užaugintų Lietuvos duona, kurie, įgyję apszvietimą, tar-nauja ne Lietuvai, bet Lenki-jai, ir savo garsiais darbais dabina lenkų vardą. O kiek vėl lenkiszka laikraszczių ir knygu platinosi tarp sulenk-ėjusių lietuvių!

Be to nereikia užmirshti, kad lenkai tikisi neužilgio atsikra-tysę nuo Maskolijos jungo. O kad iszginti maskolius isz Lenkijos, ant to, zinoma, reik daug spēkų, daug karevių. Jeigu lietuviiai bus sulenkėję tai jie, zinoma, klausys lenkų ir eis su jais draugia muszt turės tautiszka susipratimą, tai gal jie ir neprisidėt prie lenkų, gal pasakyt: „o ką mes isz to turėsime“? Kad lietu-viai gal norėt saviszka valdy-tis, gal abejot kas link naudos naujo „lenkmezio“, kuriam pasisekus lietuviiai galėtų pa-sijusti tam pacziam padėjime, tik į vietą maskolių valdzios Lietuvoje atsirastų lenkų val-dzia.

Szitą dalyką gerai supranta lenkai, o ypatingai apszvies-tesniejie.

Įkurimas lenkiszka-lietu-viszkos parapijos Londone tai teipgi yra gera dirva sulenk-i-nimui lietuvių. Mat tos pa-rapijos perdetiniu yra kun. Lechertas—lenkas, o per tai ir visa valdzia ir administracija parapijos reikalų priguli len-kams. Susikalbėjimas su ta valdzia yra apsunkintas lietu-viszkoj kalboj, pats adminis-tratorius lietuviszka nemoka, o lietuvio kunigo nenor laikyt prie bažnyczios, pamokslų lie-tuviszka nēr, spaviednę teipgi sunku atlikt nemokant len-kiszka, teip kad lietuviiai no-roms—nenoroms turi stengtis mokintis lenkiszka. Prie parapijos yra įtaisyta lenkisz-ka parapijinė mokykla, kur

mokina vaikus lenkės minysz-kos; tos minyszkos valkiojasi tankiai po lietuvių butus ubagaudamos, vilioja vaikus į savo mokyklą, suka galvą lie-tuviams su savo pamokslais, iszgyrimu savo kunigo Lecher-to, aiszkina, kad tai lenkai įvedę Lietuvoje katalikystę, iszgelbėję lietuvius nuo amž-i-nos prapulties, zodziu sakant, lenkus auksztina, o lietuvius ir jų kalbą niekina. . . .

Zinoma prigulėjimas lietu-vių prie lenkiszkos parapijos surisztas yra su nauda kunigų, o ypatingai kun. Lecherto. Įsitaisęs už žmonių—darbinin-kų pinigus bažnyczia, kun. Lechertas daro juo didesnį biznį, juo daugiau žmonių pri-guli prie tos bažnyczios. Len-kams, ką priguli prie tos pa-rapijos teipgi yra geriau, nės lietuviiai yra duosnus katali-kai, myli bažnyczia, kunigus, daug duoda ant miszių, ant bažnyczios, teip kad lenkams nereik tiek sudėt pinigų ant užlaikymo kunigo ir bažny-czios. Jeigu prie to da pri-durti, kad lenkų yra mažiau kaip lietuvių, tai bus aiszku, kad lietuviiai davė lenkams jot sau ant sprando, lietuviiai krėtė pinigus ant bažnyczios ir kunigo, o lenkų kunigas su-sizėręs pinigus tyzciojosi isz lietuvių, neziurėjo ant jų rei-ka-ly, nelaikė lietuvio—kunigo, nors ir prižadėjo laikyt. . . .

Kada lietuviiai suprato savo skriaudas ir sutarė atsiskirt nuo lenkiszkos parapijos, tuo-met tarp lenkų pasidarė ne-mažas truckszmas. Pirmiau-siai kun. Lechertas szoko su-laikyti užsimaniusias isztrukti savo aveles, kurios bėgdamos nuo jo, zinoma, gabenosi drau-ge ir savo vilnas (kad tai but noris vilnas palikusios!) Jis tai pirmiausiai pasirupino pa-traukti vyskupą ant savo pu-sės ir, matyt, jam tai pasisekė, nės pereitą žiemą jau vysku-pas buvo norėjęs sutaisyti lie-tuvius su kun. Lechertu. Be

to apspito vyskupą ir kiti lenkai, tarpe kurių apgarsėjus yra tarpe lietuvių viena lenkė, isztekėjusi už anglo advokato, vardu Pace. Ta tai lenkė teipgi puolėsi prie vyskupo, aiszkindama nenaudingumą ir pavojingumą atsiskyrimo nuo lenkų, aiszkindama, kad lietuviai su lenkais visuomet „zga doj“ gyvenę, kad negražu esą „buntą“ kelti ir tt. Tai ji darė, žinoma ne tiek dėlei naudos katalikiskos „misijos“ kiek dėlei naudos lenkystės.... Lietuviai nors ir kreipėsi prie vyskupo su savo maldavimais, bet jų balsas nors ir buvo iszklausytas, bet jų maldos ne buvo iszpildytos. Liudniausia buvo patyrus, kad vyskupas akise lietuvių pasirodė prieteliu, žadėjo iszpildyt jų norą, žadėjo leisti lietuviams turėti savą—lietuviską parapiją, bet vėliaus jis visgi laikė pusę lenkų ir nežiūrėjo ant lietuvių aszarų. Matyt, kad jis daugiau tikėjo lenkam ne kaip lietuviams. Ir tai nedyvai. Lenkam lengviaus buvo priet prie vyskupo, ne kaip lietuviams, lenkai—ponai, lietuviai—prasti darbininkai, lenkai daugiau turi laiko ant pasikalbėjimo, lietuviai turį dirbti sau ant duonos karnio. Vyskupas anglas galėjo ne nežinoti, kad lietuviai tai ne lenkai, kad jie negal suprast lenkiskų pamokslų. Teip galėjo but pradzioje, kada tik vieni lenkai aiszkino vyskupui lietuvių reikalus. Bet kada lietuviai paėmė advokatą ir kada jų reikalus iszaiszkino p. Hawley—anglas, kada vyskupas gavo „Tėve mūsų“ iszguldyta lietuviskai ir lenkiskai, kada jis gavo praszimą su daugybe parasų, tuomet jis negalėjo daugiau abejoti ne apie skirtingumą lietuviskos ir lenkiskos kalbos, ne apie reikalingumą įkurimo lietuviskos parapijos.

O visgi vyskupas, kaip matyt isz jo apsiėjimo, ir dabar

da nenor duot lietuviams kunigą. Kaip iszaiszkinti tokį apsiėjimą? Ak jis nelenkas, ir lenkystės reikalai negali jam rupėti? Ak jis galėtų gerai suprasti, kad kiekviena tauta nori garbinti ir garbina Dievą savo kalboje, kad iszganymas dusių priguli nuo pildymo prisakymų, kuriuos reikia suprasti, kad Kristaus mokslas turi but skelbiamas suprantamoj kalboj ir tt. Kogi jis laukia, ko jis monyja lietuviams akis velydamas jieszkoti lietuvių—kunigo ir per laikraszečius, ir per vyskupą, tuom tarpu kada jus turite susiradę sau kunigą.... Pamislykit tik, kas dedas priesz jus akis. Vienas isz vyresniųjų piemenų, nuo kurio priguli iszganymas jūsų dusių, ne tik ką nežiuri ant iszganymo jūsų dusių, bet da, gali sakyt, tycziojasi isz jus, suvadžioja jus, neduoda tikros rodos, ne užlaiko duoto žodžio, meluoja... Kasgi gali but jam brangesnis už laimę kelių tukstanczių žmonių, kas gal but brangesnis už iszganymą kelių tukstanczių dusių, kurios trokšta to iszganymo ir jieszko dvasiszko peno, reikalingo iszganymui jų dusių?... Iszriszkit tą klausimą pats. Asz tik atkreipsiu jus atydą, kad vyskupas tai yra toks jau „griesznas“ žmogus, kaip ir visi; kad jis teipgi yra po valdžia visokių pagundų, kad jis teipgi turi visokius reikalus savo gyvenimo, apie kuriuos jus ne žinote—nežinot... Jam, matyt, naudingiau yra teip elgtis, kaip jis dabar elgiasi. Laikydamas lenkų pusę jis nors įtinka lenkam tarp kurių yra netik kun. Lechertas ir ponis Pace, bet ir daugiau ponų, ir tai da ne kokių prastų ponų, bet apsidabinusių visokiais garbės vardais ir ženklais; isz tų ponų vieni save vadina kunigaikszciais, kiti grafais, treti baronais — o visi jie yra szlektos. Kits iszmin-

tingas vyrs turi juoktis isz tų jų vardų ir garbės ženklų, bet tarpe ponų tai daug sveria. Be to tie ponai daug turi pinigų, o kas daug turi pinigų, tas ir didesnę turi ant svieto valdžią ir su tokiu didesnė yra nauda bieziuliaut.

Dabar jus galite suprasti, kokios priezastys trukdo jūsų reikalą; pirmiausiai kun. Lechertas dėlei biznio nori jus prisivilioti, antra priezastis yra ta, kad įkurimas atskiros lietuviskos parapijos atitraukia lietuvius nuo lenkų ir iszvaduoja lietuvius isz po lenkiskos valdžios ir visokių jos žabangų einanczių priesz lietuvių, o trečia priezastis tai yra ta, kad vyskupui matyt naudingiau yra laikyti pusę lenkų—ponų, o ne lietuvių—darbininkų.

Ką gi lietuviams reikia daryt? Kelias lietuvių yra tieus: reikalauti savo tiesų, laikytis vienybėje, neiti į bažnyčią kun. Lecherto, bet apsirinkti sau kitą kokią katalikiską bažnyčią, į vyskupo žodžius ir prizadėjimus netikėti, bet reikalauti nuo jo prizadėjimo ant popieros, nelaukti nieko gero ne nuo apgarsinimo laikraszečiuose, ne nuo praszymo nusiųsto Lietuvos vyskupams; jeigu vyskupas nor pavelyt parsikviesti jums kunigą, tai lai jis padaro teip kaip velyja surastas jus nesenei kunigas S., t. y. tegul jis iszduoda jums teisingą popierą su tokiais punktais:

1) Kad jis laiko už reikalingą ir galimą daiktą įkurimą lietuviskos parapijos Londone.

2) Kad jis daleidžia lietuviams parsikviesti lietuvių—kunigą į Londoną prie lietuviskos parapijos.

Ta popiera turi but aprupinta reikalingais paraszais ir ant jos turi but užspaustas antspaudas.

Tokią popierą jus galėtumėte tiesiog nusiųsti zinoman ku-

nigai į Kauno gub., o tas iszsiėmęs reikalingas popieras nuo savo vyskupo galėtų atkeliaut į Londoną ir noroms—nenoroms turētu but priimtas jus vyskupo. Atkeliavus kunigui—lietuviui susiprasite tarpe savęs kas link budo vedimo parapijos reikalų, o dabar negaiszuokite per daug tik darykit pagal augszečiau paduotą rodą, o bus viskas gerai.

Be to neužmirszkite, kad su parapijos reikalais riszasi teipgi tautiszkas klausimas, kad pasisekimas parapijos reikalų priguli teipgi nuo tautiszko susipratimo lietuvių ir apskritai nuo apszvietimo jų ir susipratimo, kad lietuviams yra naudinga turėti savo atskirą parapiją, kad ta parapija suves juos į vieną atskirą szejmyną, kur Dievo žodis bus skelbiamas prigimtoj tėvų kalboj, kur nebus girdėt paniekinimo lietuvių vardo. Tautiszkas susipratimas ir didesnis apszvietimas veikia suves lietuvius į vienybę ir suteiks jiems didesnę stiprybę. Delto neužmirszkite ir apie platinimą lietuviskų laikraszečių ir knygų, kurios pabudina tautiszką susipratimą ir apszviečia protą.

20 VIII. 1900 m.

Parapijos komiteto sqnarys.

Politiszkos žinios

Amerika. Gen. McArthur isz Pilipinų pranesza, kad ant salos Luzon pilipiniečiai didėi sukilę priesz amerikonus ir daugelis susimuszimų buvę, kur apszčiai ir amerikonų galą gavo. Mažesni amerikonų pulkai turėjo susivienyti, kad atsilaikyti priesz pilipiniečius. Provincijoi Laguna pas Mavitac, kurį tai miestelį atėmė nuo amerikonų pilipiniečių gen. Cailles, kapitonas Mitchell su 130 kareivių užpuolė ant pilipiniečių ir po vienos valandos kovos amerikoniai turėjo bėgti palikdami 19 savųjų ant muszio vietos,

kur galą gavo ir pats Mitchell, amerikony vadas, ir per 20 sužeistų tapo. Gen. McArthur už taji nepasisekimą kaltina apicierus, kurie nemoką vesti tvarkos kovoje su pilipiniečiais. Kitame susimuzime tapo užmuszta 10, sužeista 26 ir 5 amerikoni pateko į pilipiniečių rankas. Su kitais nepasisekimais amerikony nuokritis praėjusios sanvaitės siekia arti 100 vyrų; nuo ligų numirė 50; tai-gi nuokritis vienos sanvaitės yra labai didelis.

Su 21 diena Rugsėjo pasibaigė McKinley apgarsintoji dovana pilipiniečiams, kurie atiduos amerikonomams savo ginklus. Aguinaldo išleido proklamaciją į gyventojus, ragindamas nepradėti su amerikonais jokių tarybų ir nedėti jokios svarbos ant tarybų Buencamino, kuris amerikonomams parsidavęs.

Antroji Pilipinų komisija, kurią McKinley nusiuntė iš tyrimui dalykų stovio, praneša savo raporte, kad visur yra didžiausia netvarka ir jeigu tik amerikoni pasitrauktu iš ten, tai tuoj įsikisztu kitos vieszpatystės. Teip-gi komisija nupėikia demokratiszką partiją, ant kurios pasitikeję pilipiniečiai nenustoja kariau- vę ir dėlto turi žuti tiek daug kareivių. Tai-gi komisija paduoda tokį raportą, kad sutiktu su valdzios siekiu ir nors kiek ją iszteisintu priesz prieszingas partijas darbar, artinan- tės rinkimams.

Pietinė Afrika. Gen. Roberts kasdien vis garsina, kad burai jau kaip ir visai pergalėti. Bet apart burų pergale- jimo teip-gi praneša, kad pas Vryheid, rytuose nuo Nataliaus, burai pasisisekimą dar turėję ir anglų nuokritis esąs nemenkas, bet kiek turi už- musztų, nepaduoda. Anglai turėjo smarkų muszį su burais pas Koomati-Poort ant portu- galiszku valdybų rubežiaus,

kur gelzkelis eina isz Trans- vaaliaus į Delagoa užtaką. Burai pasitraukę vieni į Lebombo kalnus, kiti į Portuga- lijos valdybas.

Prezidentas Krugeris iszke- liavo jau Europon ant olan- diszko kariszko laivo „Gerder- land“.

Tai-gi narsus tėvynės apgi- nėjai burai neteks savo tėvy- nės ir liuosybės dėl godumo angliszku besocziku kapitalistų, kurie varu iszveržė jų szalį. Net ir laikraszcziai pradeda apie burus mažiaus prisimyti.

Vidurinėje Aprikoje susi- muszė Berber giminė su pran- cuzų sargyba pas Timoun ant Saharos rubežiaus. Prancuzai netekę 26 kareivių ir 2 apicie- ru turėjo trauktis atgal.

Rytinė Azija. Kuom tolyn tuom yvairesni dalykai dėstisi Kinuose. Vokietija užėmė sau viena loszti rolę ant niekeno- neziurėdama. Vokietija atsi- szaukė į visas vieszpatystes rei- kalaudama nuo Kinų valdzios iszdavimo į jos rankas tikrųjų maiszto sukeltųjų ir nužudyto- jų jos pasiuntinio, kas per vie- ni jie nebutu. Vieszpatystės Vokietijai atsakė abejotinai, kadan-gi pareikalavimas tik- rūjų kaltininkų, kuriais yra ir augszti urėdninkai, kaip mena- ma net ir ciesorienė, sukeltu tik didesnius maisztus ir gal- butu gaisru užsidegimo karės tarp paczių vieszpatyscziku.

Maskolija užmanė iszkraus- tyti isz Pekino kariauną, kad galėtu neva sugryžti į Pekiną augsztieji Kinų valdininkai, bet pati tojo užmanymo neisz- pildė, nepildant to kitoms vieszpatystėms ir 8000 masko- lių liko Pekine su kitų szalių kariauna. Tuomi užmanymu Maskolija norėjo tik kitų sza- lių kariauną isz Pekino isz- kraustyti, kad paskui galėtu elgtis saviszka. Kad Masko- lija turi susizinojimą su Kinų valdzia, valdzios jau neabejo-

ja. Li Hung-Chang'ą kelio- nėje szelpia vien maskoliai. Pusiaukelėje isz Takų į Tien- tsin 4000 maskolių atidavė Li Hung-Changui „garbę“ ir visi maskoliszi apicierai turėjo audenciją pas jį, prie ko ne- dalyvavo nei vienas apicieras kitų vieszpatyscziku.

Prancuzijos pasiuntinys isz Cantono praneša, kad visi krikszczionių kiemai ir gyve- nimai tapo nuo maisztininkų apsupti ir sunaikinti. Misi- jonieriams pasisekė pasprusti. Iszsiusta kariauna priesz maisztininkus pasirodė per silpna ir turėjo laukti pagel- bos. Maisztininkai esą apsi- emę isznaikinti visus krikszczionių gyvenimus Cantono klonyje. Nekentimas krikszczionių apsireiszkia visokiose vietose, nes krikszczionys yra laikomi už priezastį dabarti- nės nelaimės.

Tarptautiszka kariauna isz 4000 maskolių, 4000 vokiecziu ir 1000 prancuzų užėmė tvir- tynę Pei-Tang per visą naktį bombardavoję. Kiniečiai ge- rai paszaudę apleido tvirtynę pro auszrą ir pasitraukė sza- lin. Kada kiniecziu kanuolės nutilo, kariaunos prisiartino prie tvirtynės ir persitikrino, kad ji tuszczia. Rado tik 5 kinieczius užmusztus. Tarp- tautiszkos kariaunos tapo už- muszta net 120 vyrų. Prieg- tam ekspliodavojo viena gra- nota europiecziu pulke, kur 3 kareivius užmuszė o 50 sužeidė. Szeip buvo keletas susi- muszimų su maskoliais ir vo- kiecziais, bet jie neturi didelės svarbos.

Anglijos laikraszcziai pra- nesza, kad isz Blagovieszczien- sko apskriczio maskoliai surin- kę 5000 kiniecziu suvarė pas upę Amur, kuri mylią plat buvo, ir liepė visiems plaukti į savo szalį. Kas plaukė tai prigirė, o kurie prieszinosi plaukimui, tapę prigirdyti arba nuszauti.

Dalis darbu.

Pittsburg, Pa. Stik- lo liejinycziose lempų cilinde- riu darbininkams tapo pakel- tos algos ant 6%. Tos paczios kompanijos stiklo liejinyczios esanczios ir kituose miestuose tuojaus pradės dirbti, kur gaus darbą 2700 senų darbininkų o 12,000 naujų, nes tiejie pigiaus dirbs, negu senieji, jau mokan- ti darbą.

Lebanon, Pa. Su- straikavusieji darbininkai American Iron & Steel Co. dėl numazinimo algų nuo \$4 ant \$3 už toną sugryžo prie darbo sutikdami ant numazintos al- gos.

Coal Creek, Tenn. Dėl 300 kalnakasių tapo pa- keltos algos ant 7½%. Dabar sustraikavo visi darbininkai, reikalaudami pakėlimo algų visiems lygiai.

Lovell, Mass. Med- vilnės iszdarbių fabrikuose Merrimack Mills ir Hamilton Mills sustraikavo visi darbi- ninkai reikalaudami pakėlimo algų ant 25%. Savininkas Merrimack Mills ant straikie- riu vietos paėmė 200 graikų, kuriuos isz darbo einant už- puolė 2000 straikieriu ir gerai apkulė.

Bloomsburg, Pa. Firmos American Car & Foun- dry Co. sustraikavo 100 darbi- ninkų dėlto, kad kompanija nuo jų pareikalavo idant patys ankscziaus atėję užsikurtu pe- czius ir tulam susirgus, kad atnesztu nuo daktaro paliudi- jimą, kad tikrai serga. Jei kompanija neatsisakys nuo sa- vo reikalavimų tai sustraikuo- sę dar 1000 darbininkų.

Pittsburg, Pa. Ame- rican Steel & Wire Co. trijose liejinycziose dratų ir vinių pra- dėjo dirbti. Nuo 1 Geguzio tose liejinycziose nedirbo.

Cleveland, Ohio. 300 rubsiuvių sustraikavo, rei- kalaudami pakėlimo algų ant 10%.

New Castle, Pa. Czion sustraikavo stiklų liejinyzios visi darbininkai reikalaujami, kad nei vieno nebutu mažesnė alga ant sanvaitės kaip \$9,00. Kompanija nenor ant to sutikti.

Bradford, Pa. Tunic Glass Co. apsiėmė darbininkams mokėti unijos paskirtas algas ir visi straiķieriai sugrįžo prie darbo.

Detroit, Mich. American Car & Foundry Co. apsiėmė savo darbininkams mokėti unijos algas ir 2000 darbininkų sugrįžo prie darbo.

Demmler Station, Pa. United States Iron & Tin Plate Works nuo dviejų mėnesių nedirbė, vėl pradėjo dirbti.

Simpson, W. Va. Kasyklose Hemington po straiķko, kuris tęsėsi nuo 1 Liepos pradėjo dirbti, bet ir vėl kad tik neiszkils straiķas, nes kompanija nenor pripažinti unijos ir atstato nuo darbo kiekvieną, patyrus, kad tas priguli prie unijos.

Buffalo, N. Y. 800 darbininkų mėsinycioje Jacob Dold Packing Co. sustraikavo dėlto, kad du darbininkai neuzsimokėjo savo mokeszių į uniją o kompanija neatstatė jų nuo darbo, kada unija to pareikalavo.

Kane, Pa. Window Glass Co. pradėjo dirbti.

South Stroudsburg, Pa. Czion sustraikavo visi baltieji stiklų putikai dėlto, kad kompanija priėmė ir murinus prie darbo.

McSherrystown, Pa. Czion sustraikavo 700 cigarų darbininkų, nes kompanijos nenorėjo pristoti ant unijos reikalavimų.

Straiķas!

Kompanijos matydamos darbininkų vienybę ir ramų užsilikymą, iszsimislyjo juos suerzinti, kad gautu progą par-

gabenti netik gaujas deputies bet net ir kariauną, kaip tai atsitiko Shenandoah, Pa. praejusę pėtnyczią. Lietuviai, lenkai ir slovakai nesuprato kompanijos intrigų ir dėlto isz jų 10 tapo suzeista, o Mikas Jukeviczius nuszautas. Szerifas vietoje suaresztavoti keltorius ermyderio, pats paliepė szauti į žmones ir ant kompanijos reikalavimo uzkvietė kariauną. Tas buvo isz kalno kompanijų nutarta. Kompanijos pasitikėjo, kad sukėlė ermyderį ir parsikvietė 2,200 kareivių panedėlyje galės pradėti visose kasyklose dirbti, bet toks jų protavimas neįvyko, nieks nėjo dirbti, nors buvo kareiviai pargabenti apsergėjimui skabsų. Kompanijos niekur geruoju nepakėlė algų nei įvedė kokius pagerinimus dėl darbininkų be tam tikro pasiprieszinimo — reikalavimo. Darbininkams laikantės vienybėje kompanijos turės iszpildyti visus jų reikalavimus, bet tą padarys tik tai matydamos darbininkų vienybę. Kompanijos nors mato darbininkų susivienijimą, vienok tiki, kad atsiras gana judoszių kurie jei parsiduos už keletą dolerių. Judoszius kompanijos samdo visur, kad joms pasisektu darbininkus pergaleti arba bent sukirszinti ir paskui iszszaudyti, kaip tai padarė 1897 metuose apie szitą pat laiką Lattimer'e. Darbininkai visame turi klausyti savo straiķo vadovų, neįsileisti į jokias pakalbas apie straiķą su nepažystamais žmonėmis, kad kompanijos negautų bent kurių zinių.

Lietuviams ypatingai patariame susilaikyti nuo visokios pirmystės; tegul pirma eina anglai arba patys pakurstytajai. Lietuviai yra greitai iszpildyti bene kokio angliko rodą ir pagal tai greitai prikiszagyvastį arba sveikatą. Tokiuose atvėjuose su užsidegimu nieko nelaimėsite. Ge-

riaus užsilaiikyti ramiai ir su szaltu krauju.

Su apgailėjimu turime paminėti pasielgimą tulų lietuviszkų vertelgų (užtylėsim vietą), kurie vaikszcziujo po darbininkų gyvenimus ir rinko parazsus kad eitų dirbti. Darbininkai vienok jų nepaklausė ir iszvadino judosziais, parduvikais savo brolių.

Isz dabartinių pasilaikymų straiķo atsiranda ir plėszimų per tvarkos dabotojus. Free-lande, Pa. vienos kompanijos lojerio sunus H. Farnham, paskui kongreso pasiuntinio giminaitis R. Shumaker ir B. Howard, visi trys isz Wilkes-Barre turtingu tėvų sunelei ir pagelbininkai szerifo Harvey apiplėszė Jokubą Jaskeviczių ant \$167,00 ir norėjo dar nuszauti. Jaskeviczius vienok pasmuko ir plėszikus—deputies suaresztavojo.

New York'o laikraszcziiai pranesza, kad Mahanoy City miesto majoras užgynęs deputies ir kareiviams ateiti į miestą ir suaresztavosęs kiekvieną, kuris ateitu. Straiķieriams ramiai užsilaiikant, o atėjus deputiems ir kareiviams galėtu tuojaus atsirasti musztynės.

Panedėlyje buvo laidotuvės nuszauto Shenandoah Miko Jukevicziaus (kiti angl. laikraszcziiai paduoda kaipo Joną Koniskį), kurį palydėti iszėjo net 5000 darbininkų. Kompanijos pamatę tokią darbininkų simpatiją nusigando. Kareiviai visur laukė aukų, bet darbininkai tokiame dide-liam skaitliuje užsilaiikė kuo ramiausiai ir parodė, kad kariauna czion nereikalinga ir kad kompanijos parkvietė kariauną tik sukėlimui maisztų.

Prieszais siuntimą kariaunos į straiķų apieliukes Pennsylvanijos gubernatorius gavo daugybę protestų ir kad kariauna turi buti atszaukta, nes esant kariaunai greicziaus gali pakilti maisztai. Isz McAdoo, kur buvo be jokio reikalo

pargabenta kariauna, jau iszsikraustė kareiviai.

Visame Wyomingo klonyje straiķieriai užsilaiiko tykai ir niekur neatsitiko jokių ermyderių.

Anglių prekės didei pakilo dėlei atvėsimo oro. Tulos kompanijos jau keta iszpildyti darbininkų reikalavimus, nes mato, kad darbininkų nepergalės.

Viso straiķuoja į 140,000 darbininkų.

Taiģi darbininkai laikykitės, vienybėje, o jusų bus pergalė!

Isz Amerikos.

Kristaus pasekėjos.

Sheboygan, Wis. 9 d. Rugšėjo atsiliko puikios krikosztynos dviejų, jau metuose merginų, Michigan ežere. Ant tujų krikosztynų susirinko daugelis žmonių visokios lyties ir amžiaus. Asz nežinodamas dėlko tie žmonės czion renkasi, vieno užklausiau, ir atsakė, kad bus krikosztynos. Žmonės stovi ant smiltyno ir žiuri į liu-liuojanczias vilnis. Ant 3 valandos po pietų atvaziavo puiki karieta, isz kurios iszlipo dvi mergos ir viens vyras, taiģi kunigas. Apsivilkęs ilgą rubą ir užsilipęs ant kedutės su kitais pradėjo giedoti „Aleliuja“, pagiedojus pasakė dar pamokslėlį teip: „Sziandien dvi merginos priims krikosztą teip kaip Jezus Kristus priėmė upėje Jordono nuo szv. Jono, žiurėkite visi“ ir pradėjo mergos su kunigu bristi į ežerą priesz vilnis. Nubridus apie 100 žingsnių vanduo siekė iki juostai ir tik vilnys pasiszokėję kita apliejo krutinę arba persivertė per galvą. Išibridę iki pažastų, atsigryzo į žmones, merginos susidėjo rankas kryžmais ant krūtynės o kunigas kiekvieną auksztininką panardino į vandenį po 3 kartus, paskui iszvedė laukan, apszluostė, įsodino į karietą ir

nuvažiavo savo keliu. Tuli lietuviai prisiziurėję tai ceremonijai kalbėjo, buk tos merginos dabar „szczėslyvos“, nes visi griekai liko Michigano ezere. *V. Grabauckas.*

Murinas pabalo.

Parkersburg, W. Va. kun. H. Draper, murinas, juodas kaip derva, nuo senai vis troszko baltos odos ir dabar ją įgijo. Pirm poros mėnesių ant murino veido atsirado balti plėmukai, kurie paskui vis didinosi ir galiausiai murinas pastojo baltas. Daktarai tvirtina, kad dėlei nežinomų priežasčių turėjo murino kraujuje pristokti juodųjų kraujo dalelių ir dėlto murinas pabalo.

Ir vėl audra.

Vos praėjus baisiai audrai per Galvestono apielinkes, praėjusę pėtnyczią vėl didelė audra aplankė siaurinė bei siaurvakarinę dalį valstijos Texas. Apie Dallas iszkados tapo padaryta ant \$2,000,000. Didžiausę iszkadą turi medvilnės plantatoriai ir trys linijos geležinkelių. Didelis lytus daugelyje vietų paplovė geležinkelius, o audra nuneszė tiltus, tai sugadino. Nuo staigaus lytaus upė Trinity netoli Dallas iszėjo isz vagos ir 30 pėdų augsztas vanduo apsėmė žemesnes vietas; žmonės laiku pajutę pavojų bėgo ant augsztumų. Szerifas iszleido jokus paslus praneszti farmeriams, kad gelbėtusi nuo nelaimės. Kiek žmonių galą gavo nežinia dar, 3 lavonus vanduo jau iszmetė.

Murinių straikas.

Columbia, S. C. murinai darbininkai pareikalavo nuo medvilnės plantatorių pakėlimo algos, ko tiems nepadarius tuoj darbininkai užpuolė ant vieno isz plantatorių, bet tam pasisekė pabėgti į savo namus kur su szaudykle gynėsi per 4 valandas, kol atėjo pagelba. Murinų vadas tapo nuszauntas

ir keletas kitų suzeista. Murinai įpykę norėjo uždegti namą tojo galvažudos. Straikierių yra per 400. Plantatoriai pasikvietė miliciją.

Nelaimės.

St. Louis, Mo. ant upės Mississippi sudegė du garlaiviai, kur smertį rado 5 jurininkai.

Pakrasztyje Naujos Fundlandijos siautė didelės audros kur 26 žvejų laivų tapo sudaužyta ir 18 žmonių prigėrė.

Cincinnati, Ohio, sudegė Iszganymo Armijos prieglaudos namai, kur vargzės motinos eidamos szian ar ten dirbti palikdavo savo vaikelius, reikalaujanczius prieziuros didesniųjų. Name buvo 20 tokių vaikų, isz kurių 4 sudegė ir motinos sugrįžę vakare nuo darbo atrado savo kudikius suanglėjusius.

Eau Claire, Wis. per upę valtyje kėlėsi 18 darbininkų, kur užtikusi audra valtį apvertė ir 6 darbininkai prigėrė.

Ugnys.

Houston, Tex. sudegė Merchants & Planters Oil Mill, kur iszkados pasidarė ant \$400,000, ir 350 darbininkų neteko darbo.

Spring Lake, N. J. sudegė trys vieszbucziai bei keliolika namų, kur iszkados pasidarė ant \$400,000.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje Kuri sukaktuviu diena „Tevynes Myletoju Draugystes“ ir Tautiszka Szvente?

Jau keturi metai praėjo nuo isikunjimo T. M. D., bet kuri diena sukaktuvinė? Toji diena buvo dėl mūsų tautos teip laiminga, kurioje pirmasis tautietis isztarė: „Sutverkime mes broliai, teip sakant „Tevynes Myletoju Draugystę“ ir mokėkime į jos izdą po kelis centus ant mėnesio. Mokėstį paskirkime kuomažiausj,

idant kiekvienam butu galima prieiti, nes da lietuviai prie didelių aukų nėra pripratę. Dėkime ant mėnesio po 5 centus į izdą ant tėvynės reikalų“.

Szitie zodziai tojo tautiečio buvo laimingiausioje dienoje isztarti ir toje dienoje jisai padarė pradzią „Tevynės Myletoju Draugystės“ užsimokėdamas 60 ct. dėl tėvynės labo. Tai-gi toji diena yra sukaktuvinė, nės nuo tos dienos geri tautiečiai pradėjo remti jo užmanymą, kad įkunyti T. M. D. užsimokėdami po 60 ct. metinės. Bet kuri diena buvo teip laiminga, kurioje isikunyo toji garbi draugystė ir darbuojasi vien dėl tautos labo, kurios pamatas yra tvirtas, kuri iszmingai yra surėdyta, ant kurios visokie prieszai nieko neturi užmėtinėti ir kuri visiems tėvynainiams yra teip miela, prie kurios visi tėvynainiai su noru prisideda?

Todėl toji diena, kurioje tapo įkunyta T. M. D., turėtu buti į tautiszką szventę pakelta, o toji diena pripultu 10 Liepos, nes toje tai dienoje mūsų tautietis, Jurgis Kazakevicius, isztarė jau virszui minėtus zodzius ir nuo tada isikunijo T. M. D. ir bujoja nuo 10 d. Liepos 1896 metų. Taigi tąją dieną turėtumėm laikyti už sukaktuvinę dieną T. M. D. ir ją pakelti į tautiszkąją mūsų szventę, kurios iki sziol mes dar neturime. T. M. D. per 4 metus savo gyvenimę ejo paskirtu keliu ir juomi eis toliaus. Todėl tikrai tautiszkos organizacijos isikunjimo dieną kad priimtumėm už tautiszką szventę.

„Tevynės Myletoju Draugystės“ metai turėtu skaitytis teipgi nuo 10 d. Liepos ir kad rinkimas centraliszku virszininkų iki tojo laiko užsibaigtu. Kandidatai turėtu buti perstatyti pabaigoje Kovo mėn. ir kuopos paskui galėtu balsuoti, svarstyti kandidatus, kurie butu tinkanti ant orga-

nizacijos virszininkų ir naujas komitetas užimtų savo urėdą nuo 10 Liepos, o ne nuo 15 Spalnio, kaip dabar yra paskirta.

Tuli sako, kad renkant visą naują, centr. komitetą, dabartinę pakraipa T. M. D. gali persimainyti. Dėlei iszvengimo tokios atmainos ar nebutu gerai prezidentą ir sekretorių rinkti ant dviejų metų, teip kad prezidento vienam metui praėjus, butu renkamas sekretorius. Tokiu budu komitete turėtumėm vis vieną seną sanarį, ir prezidento butu pabai-ga tarnystės, tai sekretoriaus pusė, abiem skaitant po du metu.

Jeigu T. M. D. draugai ir szejp tautiečiai patėmytu mano kokį apsirikimą, tai meldžiu tuojaus nurodyti ir pataisyti. Jeigu diena isikunjimo T. M. D. nurodyta, nebutu tikra, tai teiksītės, kas žinote, apskelbti tikrąją, nes toji diena neturi buti užmirszta. Mes ją turime pakelti į tautiszką szventę. *Varteliszkielis.*

Lawrence, Mass. Budamas užkviestas nuo draugų 15 d. Rugsėjo nekeliavau į Lawrence, kame per subatos vakarą gražiai pasikalbėjome; nedėlioje buvau pakviestas ant susirinkimo kuopos T. M. D. Ant salės susirinko gana skaitlingas burys vyrų ir merginos, kurios priguli prie dainorių draugystės Dr. V. Kudirkos. Susirinkimas atsibuvo geriausioje tvarkoje. Apkalbėję T. M. D. reikalus, kalbėjo apie įsteigimą lietuviszko knygyno vardan Dr. J. Basanaviciaus, kas jau senai buvo praneszta laikraszcziuose, tik dabar galutinai nutarta ir iszrinktas tapo komitetas. Prie knygyno sanarių prisiraszė per 30. Po susirinkimo dainorių draugystė padainavo 3 dainas: „Kur banguoja Nemunelis“, „Bastės tenai gaujos vokiečių kryziokų“ ir „Vilija

tu brangi motina upelių", kas prie pritarimo partepijono labai gražiai skambėjo. Dr. V. Kudirkos dainorių draugystė užsipelno visatiną pagyrimą už savo darbus, nes kas sužadina ir pakelia žmogaus jausmus, jeigu ne daina. Berods niszmanėliai visai dainorius apkalba, ypatingai merginas, bet jie suprasdami vertumą dainininkystės visai neboja ant niszmanėlių tauzėjimų ir eina savo paskirtu keliu. Už tai garbė Dr. V. Kudirkos dainininkams, ypatingai merginoms—lietuvaitėms.

Abelnai Lawrence's lietuviai yra pagyrimo verti už savo darbus dėl tautos labo. Pirmiausiai ant tautiszkos dirvos pradėjo darbuotis p. V. Sabonis, ir per jo pasidarbavimą dabar yra vyrų, gerai suprantančių tautiszkus reikalus. Gyvuokite broliai, jūsų darbai ir draugizkos spėkos tegul susidrutina, idant tamsunai neįstengtų sugaiszinti jūsų. Tegul gyvuoja dainorių draugystė Dr. V. Kudirkos ir lietuviszkas knygynas Dr. J. Basanavicziaus.

K. Gediminas.

25 W. 2-nd str.
So. Boston, Mass.

Newark, N. J. Musų tamsių žmonelių neisznaudoja tik tai tas, kuris nenori, ir jie patys isz tos tamsybės nesikelia, nesupranta szviesos naudos, ir kita, vėl nubaidomi nuo szviesos, szviesa jiems perstatoma kaipo baisybė kokia, nuo kurios reikia szalintis net.

Nekartą jau girdėjom besiguodžiant musų brolius, kad juos skaudžiai nuskriaudė žydas, tai bankieris Pajaujis, tai vėl net kunigaikštis žmonių pinigų nuneszė, kitur vėl kunigėlis praleido žmonių sudėtus pinigus ant Dievo garbės neva ir bažnyčia pardavė žydui. Apart musiszkių tokių parazitų, sumanų žydeliai visai moka isznaudoti musų

tamsius žmonelius, kaip liudija ir szis atsitikimas.

Rugsėjo 12 dieną po N. 57 Monroe str. parėjus vakare nuo darbo keletai vyrų lietuvių, jie nei nepasijuto, kaip tarpe jų atsirado žydelis Harman isz New York'o ir nusiudodams anglų užklausė musų lietuvių: „Ar jus vyrai esate katalikai?“ „Teip“ atsakė. „Jeigu esate katalikai, tai tikiuosi rasti tarpe jūsų susilyėjimą ant manęs nelaimingo. Asz keliauju į Pensylvanija, mano pati ir rakandai ant stotės, o pinigus tai visus man pavogė; visas mano turtas, tai szitas auksinis laikrodėlis, už kurį užmokėjau \$48,00 ir dabar turiu jį parduoti kad ir už \$12,00, kad galėčiau iszkeliauti“. Žydas mokėjo, teip aktoriszškai nuduoti, kad bepasakojant riedėjo aszaros per veidus. Musų lietuvių szirdys nuo žydelio aszarų suminksztėjo kaip vazzkas ir viens po antro pradėjo derėt nuo žydo laikrodėlių ir galiausiai viens nupirko už \$10. Žydas sugriebęs pinigus muko szalin; pirkikas apsižiūrėjo kad laikrodėlis tik isz geltonos blekės ir visai neina. Leidosi žydą vyti ir priviję padavė policijai, bet \$10 žydas buvo perdavęs jau kitam, pinigų nerado. Ant rytojaus buvo prova. Žydas vėl kaip tikras aktorius prigavysezių suko, melavo, gynėsi ir tt. Ant galo sudžia Cahill pasakė: „Nenubausiu tavęs už prigavimą pirkėjo, tamsuno. Jeigu bauseziau tave, tai kartu turėčiau bausti ir pirkėją; lai buna pirkėjui ant pasimokinimo ir žinios, kur reikia pirkti laikrodėlis. Bet kad neturėjęi daleidimo musų mieste laikrodžius pardavinėti, tai užmokėsi \$10,00 baudos arba 30 dienų į lakopą“. Pirkėjo sudžia paklausė, kas per szalis toji Lietuva, kad isz ten atėję žmonės toki tamsus ir lengvatikiai, be jokio supratimo, ir dar paburnijęs iszvarė

nabagą pirkėją. Taigi ar nereikalinga mumis apszvieta, ir tie, kurie gina žmones nuo apszvietos, tegul buna nuo visų pirsztais rodomi. *Tautietis.*

Brooklyn, N. Y. „Vienybės“ 20 numeryje p. S. Kraujutaitis, virszininkas Vytauto draugystės isz Brooklyn'o N. Y. praneszė, kad parodos reikalams, \$5,04 ct., kurie susirinko isz aukų per D. L. K. Vytauto Draugystės apvaikszeziojimo Brooklyn'e priėmė Draugystės kasierius, kas bus „nusiusta į centraliszką Paryžiaus parodos komiteto kasą“. Bet iki sziol tųjų \$5,04 ct. niekur dar nematėme kvitavota, taigi tos aukos dar neiszsiųstos. Kodėl draugystė ir p. Kraujutaitis neiszpildo draugystės nutarimo isz 22 Balandžio? Tos aukos turi but nusiųstos ten, ant ko buvo surinktos. *Aukautojas.*

Coaldale, Pa. Nuo 10 dienos Rugsėjo tarp czionyszkių lietuvių kilo sumiszimas isz priezasties straiko. Vieni turi sau susiczėdiję keletą dolerių ir dėlei straiko nieko nesidaro, bet antriejie, kurie gaudavo po \$40 ar daugiau ant mėnesio, tai neįmano kur beszokti. Nors tokie gaudavo nemenkiausias algas, tai mekadod nesudurdavo su kita, viską pragerdami. Tokie tai labai iszsigaudo straiko ir norėtu, kad jo nebutu. Vietiniai angliszki laikraszeziai garsina, kad kilus straikui aplinkui, tai ir czionai turės sustoti dirbė. Vietiniai darbininkai rodosi neturi už ką straikuoti, kompanicznyų sztorų nėra, daktarams teipgi netraukia. Airiai ir tuli lietuviai turi geresnius darbus ir visi dirba kompanicznai. Anglų ir airių darbininkų yra tik tai treczialis, kiti tai lietuviai, lenkai ir daugiausiai slovakai, kurie visai nemislyja prieszintis savo skriaudėjams, pasakodami,

kad savo szalyje jie per dieną uzdirbdavę 35-40 ct., o czion uzdirba \$1,00 ir argi reik dar geresnjo uzdarbio ir gyvenimo!?

Kompanijos darbininkus engia kaip įmano; už 10 valandų darbo moka \$1,00; zopostui laiko į 200 darbininkų, kad kelintam pametus darbą galėtu pristatyti kitą jo vieton. Tiems zopostiniams moka po \$1,00 už dieną prie skirtų darbų, už ką apie Shenandoah ir Mahanoy City moka po \$1,30 iki 1,50. Kalnakasiai czion uzdirba nuo \$1,55 iki 2,10 už 10 valandų darbą. Brėkeriai retai kada iszdirba 9 val., tankiausiai užtenka 5 valandų.

Slovakams ir lenkams, nuo 12 metų kiekvienam nevedusiam nutraukia po 50 ct. už grinczią; apszvedusiems nutraukia po \$5,00, nes visos grinczios czion kompanicznos. Nevedusiems anglams ir lietuviams už grinczią nenutraukia nieko, tik tai po 1 ct. nuo dolerio ant kas žin ko.

Tokia tai kapitalistų mielaszirdystė ant artymo ir neperzengimas prisakymo „nevogk“.
K. Rutkauckas.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Kadangi dabar priėjo rinkimas centraliszkių virszininkų „T. M. Dr-tės“, ir sanariai perstato tai vienus tai kitus į komitetą, tai rodosi neperdaug bus, kad ir asz savo mislį tame iszreikszeziau. Man rodosi gerai butų, kad į komitetą iszrinktumėm sziuos sanarius: prezidentu M. Paltanaviczijų isz Broad Brook, Coln., rasztininku A. Lalį isz Chicago, Ill., kasierium – A. Olszevskį isz Chicago, Ill., knygium – N. Olszinską isz Cleveland, Ohio. Į literatiszką komitetą skyrių szituos: J. Naujoką isz New York, P. Mikolainį isz Plymouth, Pa., ir Dr. J Szliupa

isz Scranton, Pa.

„Vienybėje“ randasi paragimimų, idant T. M. Dr-tė paširtų kiek pinigų ant paminklo D-ro V. Kudirkos, kuris pirmutinis draugystę suszelpė savo rasztais. Tas būtų labai gerai ir reikalinga, bet jauna ir dar nelabai išsiplatinusi Dr-tė kas zin ar įstengs tai padaryti, jeigu duos isz kasos pinigus ant visokių tautiszkų reikalų, tada gal pritrukti pinigų ant iszleidimo knygų. Pinigų paminklui Dr. V. Kudirkos, rodosi, reiktų pasirupinti T. M. Draugams kokiū nors kitoku būdu surinkti. Asz ant to ir keletos dolerių nesigailėčiau.

Vienas isz T. M. D. sanarių.

Praneszu sanariams T. M. D. kad p. A. A. Jocis isz Phila. Pa. paaukavo mūsų draugystei 750 knyguczių (ir savo kasztais nusiunte pas knygų) „Kuomi žmonės gyvena“. Už ką varde T. M. D. p. Jociui isztariu szirdingą aczių. Pirmsėdis, *M. Bridickas.* Lost Creek, Pa. Rugs. 20 1900.

Reikale rinkimo literatiszko komiteto dėl T. M. D. noriu patarti keis zodzius. Liter. kom. sanariai turi buti literatai, taigi pažystanti literaturos reikalavimus. Sztai tokiam komitetui antkraujama net ir pagaminimas rasztų, jeigu prireiktu. Dėlto į tokį kom. turi buti renkami sanariai, kurie galėtų pataisyti vieno ar kito raszto kalbą, atlikti korektas ir tt. Iszrenkant sanarius į liter. kom. nepažystanczius literaturos reikalavimų, nekalbant apie pagaminimą rasztų, susikrauja viskas ant vieno, suprantanczio tuos reikalavimus, ir tasai turi vilkti kito nasztą ir už tokį dar atsakyti. Reikia sergėtis nuo tokio rinkimo, kad neiszeitu teip kaip su centr. kom. sekretorium, kuris manė mokas jau raszyti ir vis barė „Vienybę“ už cen-

zuravojimą jo rasztų, ir kada „Vienybė“ patalpino jo tik vieną rasztą be cenzuros, tai... Jeigu panaszus užsivertėliai patektu į liter. kom., tada vietoje varyti darbą pirmyn, viskas eitu atgal. Taigi su liter. kom. sanariais reikia elgtis atsargiai ir rinkti tokius, kurie reikale ir galėtu atlikti savo užduotę.

T. M. D. sanarys.

Ukrainiecių reikalavimai.

„Mūsų szalīs yra didelė ir turtinga, bet joje nėra tvarkos“ — teip kalbėjo mūsų pratėviai tukstantį metų atgal, tą pat galime atkartoti ir sziantdien. Ir tikrai teip. Nėra pas mus tvarkos ir turbūt nebus jos, kolei mūsų 20 milijoninė ukrainiecių žmonija nepabus isz savo snaudulio, nesupras savo ekonomiszkų ir politiszkų reikalų ir nesusivienys į vieną, kas gal vienatiai užtikrinti geresnę ateitę — po veluku socializmo.

Nuo Dono net iki San, kur tiktai skamba mūsų prigimta kalba, visur yra suspaustas ukrainietis; samdininkas, vietinis amatninkas ir pabrinkas darbininkas naikina savo spēkas, idant savo trusu pripilti kiszenius isznaudotojų visokių atėjunų. Ir szale tokio ekonomszko isznaudavimo slėgia mus ant kiekvieno žingsnio prispaudimas politikiszkas ir tautiszkas.

Po caro valdzia stokuoja mums net tųjų mažiausių politiszkų tiesų, be kurių negali žmonija ginti savų reikalų. Miestuose ir menkiausis straiakas arba draugiszkas sutarimas pareikalauti pakėlimo algos yra laikomas už politiszką prasizengimą, kaimuose gi valdzia dirba tiesiai įvesti atgal baudziavą. Ant galo caro letena lygiai mūs visus slėgia, kaip ir kitas tautas; apart tų visų kentėjimų, mums užkrautų per visokius įstatymus ir ir paliepiamus yra vienas so-

pulingiausias, o tai noras isznaikinti mūsų tautą. Apart to, kad mūsų yra keliolika milijonų, neturime po caro valdzia nei vienos pradinės mokyklos mūsų prigimtoje ukrainiszkoje kalboje, o gimnazijos ir universitetai — tai įrėdnės dėl apkvailinimo ir sumaskolinimo ukrainiszkos jaunuomenės. Teip urėduose ir suduose, kaip ir mokyklose vieszpatauja vien tiktai maskoliszka kalba.

Bet mažai dar to: prie visų tų užgynimų pridėsim dar vieną, labiaus bjauresnį ir barbariszkesnį už kitus, o tai: Maskoliszkoje vieszpatystėje yra užginta spaudinimas rasztų ukrainiszkoje kalboje apart dainų ir pasakų, ką žmonės patys pasiraszo. Tai įstatymas, kuriam lygaus nerasia nei Turkijoje. Vakarinėje Europoje žmonės visai netiki, idant galėtu buti tokis užgynimas...

Austrijos konstitucija nors yra labai tolyma nuo mūsų mierio, tacziaus bent truputį suteikia tiesos gintis apart isznaudavimo, daleidzia mūsų žmonėms lavintis Galicijoi geriaus, negu kur kitur; dėlto-gi reikia iszplatinti nors ten mūsų idejas ir tiesas, kur yra daugiaus laisvės mūsų broliams negu tėvynėje.

Ir Galicijoi ir Bukovinoje, kur vieszpatauja bajorija, eina kova, kuri gal ne tiek aukų praryja kaip po maskoliszku carizmu, ir tai karszta ir su užidegimu — kova dėl iszliuosavimo mūsų tautos isz prazuties nelaimės ir abelno nupuolimo, kokį dabar matome Ukrainoje.

Ir kaipo suspaudimas yra trejopas — ekonomiszkas politiszkas ir tautiszkas, teip lygiai ir mūsų iszsiluosavimas turi buti visatinas, turi duoti mums galėjimą gerai gyventi, laisvai ir visatiname tautiszka-me iszsiplėtojime. Užstojimas isznaudotojų maskolisz-

kų, lenkiszkų ir zydiszkų ukrainiszkais, ko trokszta mūsų tūli tautiečiai, negal mūsų užganėdinti, nes nuo to nei per plauką nepasigerins buvis mūsų žmonių. Teip lygiai neiszlaiko kritikos programai visokių mūsų radikalų, kadangi neatsako sulaikymui kapitalizmo, kuris ir pas mus yra toks pat kaip ir vakarinėje Europoje, teipgi negal užganėdinti reikalų milijonų sodiecių-darbininkų.

Vienatinis programai, kuris po jo įkunijimui suteiks laimę mūsų žmonijai — tai programai socialistiszkas. Esame persitikrinę, kad tiktai susivienijime, kur žemė, kasyklos, pabrinkai ir tt. yra draugiszka savasczia, kur patys žmonės valdosi savimi pagal savo norą — kad ten tiktai nėra vietos dėlei sziantdieninio isznaudavimo ir prispaudimo.

Bet tajį sieki pasieksime tiktai tada, kada socialistiszka partija turės savo rankose valdzia. Toje pakraipoje turi eiti visi mūsų užmanymai ir siekiai. Tiktai tada, kada imant spēkas isz masos žmonijos, persiėmusios socialistiszkais mieriais, susivienijusios ir pasiryžusios kovoti su isznaudotojais ir jų apginėju — valdzia; sutrinsime draugiszkai susivieniję tą slogintoją, kuris slėgia krutinę mūsų žmonių, kada sutrinsime įvesti reformas, pagal mūsų mierio reikalavimus. Milziniuszka spēka mūsų tautos — tai žmonės darbininkai, kurie labai lengvai krypta ant socialistiszko kelio, ir tas suteikia viltį mūsų pergalėjimui, nors sziantdien dar mūsų spēkos yra labai silpnos sulyginime su galybe carizmo. Tas suteikia mums ir tą tikrumą ir tą gilų persitikrinimą, kad vienatnai socialistiszka politika gali mums parodyti kelią iszejimui isz dabartinės nelaisvės, kadangi ji sutinka su mokslo nuro-

dymas ir tikrais reikalavimais mūsų tautos. Kovodami delei išziuosavimo mūsų žmonių išpanczių kapitalizmo, tuom paczių artinamės prie laiko, kuriame visoje savo galybėje pražydės visos gyvasties spēkos mūsų tautoje.

Mūsų programos, kuriuomi dabar imamės už darbo sužadiniame mūsų žmonių, kad jį įkūnyti su valanda pergales, susideda išsekanczių reikalavimų:

Demokratiszka ukrainiszka respublika, pastatyta ant sekanczių pamatų:

I. politikoje:

1) Visuresantis, betarpinis, lygus ir slaptas balsavimas; tiesdavystė žmonijos kaipo vyriausia ir užmananti.

2) Visatinai lygus pasielgimas tautiszkas su palikimu kiekvienai tautai laisvės prisiđėjimo prie respublikos.

3) Patvaldytė valsezių ir apskriczių su laisvu išsirinkimu urėdninkų.

4) Lygybė tiesose visų szalies ukėsu be skirtumo lyties, veislės, tautos ir tikėjimo.

5) Visatina laisvė žodžio, spaudos, susirinkimų ir susidraugavojimų.

6) Dovanas provų vedimas suduose, laisvas išrinkimas sudzių ir atsakymas priesz sudą urėdninkų.

7) Dovanas, priverstinas, abelnas, visatinas mokslas; mokintinių užlaikymas per valstiją.

8) Panaikinimas nuolatinės kariaunos, visatinas apginklavimas gyventojų.

II. ekonomioj:

1) Apsergėjimas dirbant, atsakantis išradimams darbininkiszkių susivienijimų vakarinės Europos. Hygiena pabriuose.

2) 8 valandų dienos darbas su 36 valandoms pertraukos kas sanvaitė.

3) Lygi alga vyrams ir moterims prie lygaus darbo; paskyrimas tikros algos už darbą.

4) Valstijos apsergėjimas

visų dirbanczių sodziuose ir miestuose nuo nelaimingų atsitikimų, kaipo tai bedarbėje, ligoje ir senatvėje.

5) Vyriausybė ant pabrikių ir ukės darbų bus renkama per paczius darbininkus.

6) Žinios darbo ir sekretorius darbininkiszkas.

7) Visatina laisvė straikių; bauda dėl darbavių arba urėdninkų, kurie norėtų kenkti straiko laisvei arba susidraugavojimui.

8) Mokesčiai pagal didumą turto ir įėmimą; lygus mokesčiai nuo paveldėjimų; numetimas mokeszių nuo maisto ir daiktų labiaus reikalaujamų; ypatiszki mokesčiai ant daiktų smaguriavimui.

9) Laipsniszka draugiszkas paveldėjimas žemės, daiktų pardavimo ir susivienijimo; būdai pągelbėjimo sodiecziams vedime draugiszkos ukės.

* * *

Isz mūsų programo iszeina ir mūsų taktika. Nepasitikime viltims, kad bent ką isz pildyti butu galima po valdzia carizmo; visokis prilikimas Ukrainos nuo mąskoliszko carizmo yra griuvimu dėl plėtojimosi mūsų gyvasties. Mūsų užduoczia po carizmu yra sutvėrimas politiszkos spēkos su pągelba propagandos mūsų idėjų ir kasdieninės, nepertraukiamos kovos dėl ekonomiszkių, politiszkių ir tautiszkių reikalų mūsų žmonių — spēkos, kuri galėtu kovoti ir pergalėti carizmą.

Su linksmybe sveikiname įkunijimą Austrijoje socialdemokratiszkos partijos ir padėsime jai, kiek tame tesės mūsų spēkos, pripažindami reikalą vienybės, vienodo darbavimosi.

Prietikiuose link kitų tautų eisime pagal žodžius Markso: „Darbininkai visų szalių vienykitės!“ Atsitraukdami nuo veidmainių ir pažvalgų mūsų rėksnių-tautiecių, kiekviename darbininke, kuris yra protingas, matome brolių ir isztie-

siamė jam broliszka ranką, bet reikalaudami nuo jo guodojimo mūsų tiesų.

Szitasai pamatas lytisi prietykių socialistiszkių partijų tautų, su kuriomis susiduriame kasdieniniame gyvenime. Kas link kitų visų socialistų, tai turime viltį, kad visi susivienys ir nusikratys carizmo jungą.

Visus smulkesnius klausimus, kurie nėra paminėti mūsų programe, iszriszime su reikalais ir nurodymais paties gyvenimo”.

Kaip sena mūsų žemė?

Žmonija kaip ir geologai (žemės sluogznių tyrinėtojai) labai malonėtu žinoti, kaip sena yra mūsų žemė, bet iki sziolei tasai klausymas liko be atsakymo. Berods isztyrimas žemės senumo yra sunkiausias klausymu; nors tasai isztyrimas yra varomas lenktynėmis per mokslinczius, tai tikro atsakymo vis negalima buvo gauti, nors szaunei artyn tapo prie jo prisiartinta. Dabar tame yra vėl didelis žingsnis padarytas per geologą prof. Joly, ir nėra abejonės, kad mūsų žemė turi 94,800,000 metų, kaip tasai mokslinczius yra apskaitęs. Tasai žemės senumas apskaitomas pavirszutiniai apie formavojimasi žemės laike atsiskyrimo žemės nuo vandens atauszus karsztiems tekantiems skystimams. Vienok negalima tvirtinti, kad isz karto pasidarė žemė tiems skystimams atauszus. Jeigu skaityti žemės senumą nuo atauszimo gazų ir paskiaus skystimų, tai tasai senumas bus daug didesnis, negu prof. Joly nurodo. Tasai geologas atėjo ant persitikrinimo, kad didmariuose esanti druska yra suneszta upių vandenių nuo žemės ir koks tai turėjo praeiti laikas, kol didmarių vanduo tapo užsudytas iki dabartinio jo surumo. Garsusis geogra-

fas John Murray yra iszskaitęs, kad 19 didziausių žemės upių kiekviena (angliszka) keturkampė mylia 24,106 tonus vandens gabeina į didjurius. Pagal tai galima skaityti, kad per metus nuo žemės į didjurius įteka 6523 keturkampių mylių vandens. Pagal tai nesunku yra apskaityti kiek teip vadinamo „natrium“ su „chloru“ yra prisimaiszė prie tikrosios valgio druskos ir upių sugabenama į didjurius kas metas. Pagal apskaitymą kiek yra druskos didjurių vandens (stuopa vandens turi savyje druskos nuo 4 iki 36 gramų), suneszta didziųjų upių nuo žemės, ir kad tekėjimas upių nuo žemės į didjures visados turėjo buti, tai turėjo praeiti 94,800,000 metų kol upių vanduo suneszė į didjures tiek druskos. Szitas laikas zenklina žemės senumą nuo gadynės, kada vanduo pradėjo ant žemės tekėti upėmis iki iszgrauzimo dabartinio upių gilumo su virszumių krantų. Prie tokio apskaitymo galima dar prikergti, kad žemėje yra statei czysta druska ir tai nežinomoje kiekybėje, ir kad jurių vandens surumas paeina nuo druskos žemėje esanczios, kurią vanduo iszskalavo ir suneszė į jures, ir kad druskos guoliai žemėje yra daug apstesni negu jurėse. Pagal tai galima spręsti žemės senumą nuo persimainymo gazų į tekantį skystimą, nuo kurio tai laiko turėjo praeiti daug daugiau negu 95 milijonai metų.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo draugo Ignaco Balniaus isz kaimo Kultaiczių ir Laurino Puidoko isz kaimo Sereikių, abudu Ligumų valseziaus, Szaulių pavieto, Kauno gubernijos. Teiks isz atsiszaukti ant szito adreso:

Jurgis Juozapaitis

Box 617

Torrington, Conn.

LATVIU TAUTA,

6,000 rubl. 1890 m. Teriberkis tapė nugramzdintas Temzės upėje, bet draugystė gavo atlyginimą nuo kaltininkų. Iki 1893 m. draugystė dar pirko 3 laivus, taip kad tuomet ji vėl turėjo 8. Draugystės mantos vertybė buvo 1893 m. 68,770 rubl., ir išstojantiems šanariams draugystė mokėjo 37% nuo įmokėto kapitolo. Apart to, dar draugystė turėjo 25,510 rubl. paguldžiusi sudan ant uždengimo tulų pretensijų. Garlavių gi draugystė neturėjo.

Globšenos stotės. Jureivis, leisdamsi į marę, pavierina marės vilnims netik savo mantą, bet taip pat savo gyvastį. Nelaimės ant marių tankiausiai atsitinka sekliuose, hotyriuotuose vandeniuose ir jurių siaurumose. Todėl reikia, kad jureivis jau nuo tolo tokias pavojingas vietas pažintu ir galėtu nuo jų apsisaugoti. Todėl jau nuo senų gadynių, kaip ilgai tarptautiška sątaika ant vandens kelių pastovi, vyriausybės rūpinasi tuos kelius padaryti atvangiais ir pažįstamais, jau tai įrengdamos žibintuvus (bakas), jau tai pastatydamos ugnies laivus pavojingose vietose ir pažymėdamos seklumas ir uolas tam tikrais ženklais. Jau Aigypso karalius Ptolemajos 290 m. pirm Kr. g. pastatydino 125 $\frac{1}{2}$ metrų augštą marmurinį žibintuvą.

Bet jeigu nežiurint į visus apsergėjimo įrankius laivas ir jo žmonės patenka į pavojų, tad pajurėnų arba jurmálninkų yra šventa pareiga eiti į pagelbą jureiviams, globti jų gyvastį ir mantą. Šiandien žmonės tą doros principą supranta ir pildo pagal savo išgalę, bet buvę yra laikai, kur pajurėnai mantą sudaužęusių laivų savinosi kaipo pelną ar radybas. Iš senų net raštų girdime, kad jurmálninkai duodavo melagingus ženklus, idant jureiviai pasklystu ir jų pusta butu, o mantą jų tektu apgavikams. Tokius girdime jureivius pastojant laupytojais ant jurių, užbrunkant vieni ant kitų ir laupant mantą vieni kitų. Išsiskiria tarp senųjų jurmálninkų ir neužiiminėjo laupymu ant marės, kaip Simans rašo, mūsų gentainiai Sen-Prusiai, taip gi Adomas iš Brėmeno tikrina apie Prusus, kad jie esą žmones mylinti tauta ir kad jie su pagaila gelbsti nelaimingiems. Bet Prusai vieni negalėjo palabinti jureivių stovį. Laupytojai ant jurių ir šaldrystos jurmálnėse darė jūrės kelius neištikimais ir kenkė pirklybai. Ant senovės papratių remianties, išsidirbo taip vadinamos „jurmálnų tiesos“ (Standrecht), pagal kurias ar visa, ar tula dalis mantos sukūžusio laivo priderėjo tam žiamės savininkui, kurio rubežuose nelaimė atsitiko ar mantą tapė išskalauta. Rods tos laukinės tiesos, laikams besimainant, tapė neretai aprubežiutos, bet galutinai išnaikintos Baltijoje jos tapė tiktai 1783 m.

Dėl atvangumo jureivystės, reikėjo apdrausti jurmálninkų negėlybą, ir tai darę tuli valdymierai su pagelba įstatymų, kurie draudė jurmálninkams savintiesi nelaimingų jureivių mantą. Jau 12-tame šimtetyje įstatymai pavėlyjo mūsų kaimyniškų tautų jurmálninkams imti jureivių mantą tiktai tada, kada patys jureiviai visi butu prigėrę ar dingę. Bet toks įstatymas jureiviams buvo greičiaus ant pusto, negu ant labo. Mantos godiems jurininkams buvo mantą brangesnė negu žmonių gyvastis, ir idant įgyti mantą pagal įstatymus, jie daug kart nešibaidė nužudyti nelaimingus jureivius, kurie buvo išsigelbėję ant krašto gyvi su mantą. Toliaus valdymierai mėgino padaryti galą tiems nežmoniškiems darbams ir išdavė įsakymus visatinai apie „jurmálnų tiesas“, nežiurint, ar

mantos savininkai gyvi ar ne. Taip 1244 m. Kuršo vyskupas Indrikis uždraudžia išlietoti savo aprinkio pajuriuose „jurmálnų tiesas“ ir liepia globti mantą. 1248 m. Pomeranijos hercogas prižada visiems krikštytiems laivininkams, kad jų mantą netaps grobiama, jeigu laivai hercogo rubežuose sudužtu, ir 1353 m. Baltijos ir Prusijos arkivyskupas Albrochtas apskelbia prakeiksmų dėl jurmálnų laupytojų ir dėl tų, kurie perka sulaupytą mantą. 1267 m. Vidžiamio ordensmeisteris Otto sulygsta su Kurais ir nutaria tarp kitko jurmálnų tiesas ir algą už mantos globimą. Taip gi patys pirkčiai ėmė rengtiesi prieš laupytojus. Viduryje 13-to šimtmečio tapė įsteigta Hanzos draugystė, kuri laivininkus paėmė į savo apsergėjimą ir 1287 m. išleidė galingi Gothlandijos pirkčiai paliepimą, kad nėkam nėra valė paturėti sudužusio laivo mantą ir kad reikia gelbėti nelaimingus. Prieg tam Rėvaliui tapė duota žinia, kad miesčionys taps išmesti laukan iš pirklių susivienijimo, jeigu jie nenorės paklausyti tų įstatymų. 15-tame ir 16-tame šimtmečiuose, jau randasi įstatymai, kurie stingriai uždraudžia prisivinti jureivių mantą, ir pagal kuriuos nepaklausantieji turi buti sudyjami, kaipo laupytojai.

Bet tie įstatymai mažai apsergėjo jureivius nuo jurmálninkų negantybų; daugyk valdymierai nežinojo, kas dedasi tolimose jurmálnėse, tai vėl valdymierai nevisuomet stingriai ištiko laupytojus. Todėl vėl galėjo 14-tame ir 15-tame šimtmečiuose rasti Baltijos jūrėse laupytojai, kurie netik marę padarė neatvangia, bet dar ant Gothlandijos salos ir Svedijos pakraščiuose įsitaisė stiprias laupytojų gulenes, taip juog Hanzos miestams prisiejo vienval siuntinėti „taikos laivus“, dėl kariavimo prieš laupytojus. 17-tame šimtmetyje rods tarp Anglijos ir Baltijos neuztinkame laupytojų ant jūrės senesnėje prasmėje, tačiau jurmálnuose netikumai nebuvo dar išnaikinti, kaip galime matyti, dėl paveizdos, iš Piltenės prisakymų. Tai gi perėjo ilgas laikas, iki jureiviai tapė apsergėti nuo tikslo jurmálninkų, ir iki jurmálninkai priprato iš savo dėkos gelbėti skėstančius. Bet vėtrų mete ir jurei traukiant, kartais ir norėdami jurmálninkai neįstengia duoti pagelbą, truksta jiems įrankių ir spēkų. Tad kilo tarp jurmálninkų klausimas, ar kuopinėmis spēkomis negalėtu ištaisyti tai, ko pavieniui negalima, ir tokiu budu atėjo mislis steigti globšenos draugystes.

Pirmoji globšenos draugystė tapė Anglijoje įsteigta jau pabaigoje 18-to šimtmečio. 1789 m. nuskendus laivui su visais žmonėmis arti miestelio Shield, miesčionys ir aplinkiniai gyventojai, kurie negalėję buvo ištiekti pagelbingą ranką, susiejo ir įsteigė globšenos draugystę. Veikiai potam Anglijoje tokios draugystės radosi viena po kitos, nors neturėjo tarp savęs jokio susirišimo; tik 1853 m. jos tapė suvienytos į vieną centralinę draugystę. — Kitos jureivių tautos pasekė pėdomis Angly. Jau 1791 m. Bostone, Amerikoje, tapė įkurta tolygi draugyste. 1824 m. Ulandijoje tapė dvi draugystės įsteigtos. Vokietijoje tiktai 1860 m. atsirado pirma globšenos draugystė, bet skaitlius draugysčių veikiai augo, ir 1866 m. jos susivienijo į kruvą. Maskolijoje, pirm negu globšenos draugystės išdygo, buvo įtaisytos pavojingiausiose vietose globšenos stotės. Tokia globšenos stotė buvo jau prieš Krimo vainą prie Kolkos salavos, Baltijoje, bet 1855 m. ten Anglai nudegino žibintuvo (bakų) muižę su visomis globšenos klėtėmis, iš viso 14 namų. Stotė potam tapė iš naujo įtaisyta. Kad 1865 m. prie Narvos ant smėlių uzbėgo 16 laivų, iš kurių 2 pražuvo su visais žmonėmis, tai Narvos pirkčiai ateinantį metą gavo nuo vyresnybės pavelenę ir 6,000 rubl. pagelbos dėl įrengimo globšenos stotės; toliaus valdžia duoda po 2,000 rubl.

kasmet dėl stotės užlaikymo. Taip šiuo bei tur atsirado globšenos stotės, ir galiausiai 1871 m. visos Maskolijos stotės suvienytos tapė į vieną „draugystę dėl nelaimingų laivininkų globimo“. Draugystė turi 46 apgabalių nuodalas, kurių 13 yra dėl jurių, kitos dėl upių ir azerų. Prie kožnos nuodalos priklauso keletas globšenių stočių, kurių skaitlius prie visų Maskolijos jurių 1893 m. išnešė 78 ir prie azerų 44. Baltijos jūrmalėse randasi daugiau kaip 20 globšenių stočių. Draugystės mieriu yra nešti paglobą visiems nelikusiems ant vandeniu Maskolijos rubežiuose; ji rūpinasi apie reikalingas globšenių padrrynės (gyduolės, globimo prietaisai, valtytės, rakėtos arba metamas aparatas ir t.t.) ir apmoka stotėse žmones, kurie turi leistiesi į jūrą, reikalui parėjus. Juog tokios stotės daug gero padaro, parodo ta aplinkybę, kad Maskolijoje 1876 m. išgelbėta 615 žmonių, ir Vidziamyje 1879 m. paglobta 52 žmonių. Aprokuojama yra, kad šiandien ant jurių daug mažesnis nuošimtis, ištikus nelaimėi, randa galą, negu tarp žiames gyventojų.

Maskolijoje šiandien suduzusio laivo našta, laivo lietos ir laivas stovi po vyriausybės apsergėjimu ir nekam nevalė grobstyti. Kožnas žmogus turi globti nelaimėn įkritusį jureivį ir su juo žmoniškai apsieiti, ir nekam nevalė savintiesi suglobtą ar jūrmalėje atrastą mantą. Pagelbėjusieji laivą ar jo mantą globti gauna už tai atlyginimą: laivui suduzus toliaus negu viorstas nuo krašto, gauna už mantos gelbėjimą ir globėjimą $\frac{1}{4}$ dalį nuo išglobtos mantos, jeigu arčiau negu viorstas, tad $\frac{1}{2}$ dalį; nuo tų algų eina pusė užziuros policijai. Kas įstatymų pagal išgalėjimą nepildo, tampa smagiai nudyjamas.

Latvių laivininkystės literatūros tėvu reikia skaityti Valdemarą, kurs nuo 1857 m. iki amžiaus galui kalbėjo ir rašė čekliai ir nenugurdamas laivininkams ant naudos. Jo raštus žada išleisti latviškai Bandrevičia visus — nės daugelis tapė rašyti vokiškai, įgauniškai ir maskoliškai. Tačiau Latviai ikšiuolaik neturi raiaknygių dėl jurinių mokslainių, ir turi naudotiesi vokiškais ar maskoliškais knygomis. 1887 m. Rygoje pulkelis Latvių susirinkęs nutarė krauti pinigų per subkripciją dėl „padėjimo pamato“ Latvių laivininkystės literaturai, ir 1888 m. apskelbė dvi premijas, vadinamas „Valdemaro premijomis“: pirma premija 100 rubl. už „pamokymo raštą dėl laivininkų, kaip reikia umą pagelbą nešti ištikus ligoms ar nelaimėms ant jūrės“; antra premija 200 rubl. už „laivininkams rankaknygę“. Apart to komisija nulėmė išduoti savo kaštu „Baltijos jureivių kalendorių“, kurs pradėjo išleisti 1889 m. Taip-gi įstatymai apie jureivystę tapė išguldyti į latvišką kalbą, 1891 m.; tą patį metą išėjo „Juhrneeku palihgs“, parašytas per mokytoją ju rinėse mokslainėse Breikšą. Toliaus išėjo Maskolijos konsulatų įstatymai, išguldyti per A. Bandrevičią, reikalingi kapitonomams. Laikraščiai savo skiltis atvėrė taip-gi dėl lietu laivininkystės. Reikia paminėti dar jureivystės žodyną, kurį išleidė Valdemaras kaštais Moskvos cėsoriškos jureivių draugystės, kur randasi visos svarbesnės Europos jureivių kalbos ir drauge latviškoji kalba. Ten telpa jureivių gyvenime tankiai vartojamieji žodžiai. Bandrevičia, redaktorius „Baltijas Juhrneeku Kalendarai“, parengęs yra „Kursemes un Vidšemes schelkugiu šarakstu“, kur minėti laivų savininkai, vada ir statytojai, taip-gi laivų senumas, didumas, kliasa, take lažas ir iš kokios medegos pastatyti. 1894 m. išėjo A. Bandrevičios „Ahrsemju ostu apraksti un kugiu nodokli“. — Rods tai dar skursna yra toji literatūra, bet jau šiandien ji turi tulus deringus straipsnius, ir yra viltis, kad ateitėje ji užvešės Latvių jureiviams ant labo ir apsišvietimo.

Šis bei tas apie Latvius svetur Rašo p. D. Bundša.

Atsakydamas ant Tamistos klausimų, mėginu rašyti tulas žinias apie Latvių iševystę pastaruose metuose. Visu pirmu turu paženklini, kad šitos žinios negal buti suvis tikros, kada-gi nėra jokių pilningai ištikimų statistiškų skaitlius. Tačiau tikiu, kad galima manė užzymėtą medegą naudoti, kada-gi didoma jos yra tikra.

1) Latvių iševystė prasidėjo maž-daug 20 metų atgal; iševystė labiausiai kreipėsi į Ameriką, Kanadą ir Angliją.

2) Didesnieji Latvių naujokynai Suvienytose Valstijose randasi: New Yorke, Massachusettsse (Bostone), Philadelphijoje (Pa.), Baltimorėje, Chicagoje, New Jersey'je, San Francisco (Cal.). Kanadoje: Medicine Hat'e. Anglijoje: Londone ir Liverpool'yje.

3) Latviai savų bažnyčių neturi; dievmaldystą laiko privatiškuose namuose ir vokiečių protestonų bažnyčiose. Pastorių nėra, tik tai vienas aplink-keliaujantis misijonorius — Igaunis (Estas), kurs truputį supranta Latvių kalbą. Ipatingų latviškų mokslainių nėra. Yra maž-daug 8 biedrybos (draugystės) su tautiška, pasilinksminimo linkme, lengviu užgyvinimo pobudžiu. Sociališkų mierių jos neturi. Biedrybos turi mažus latviškus kningynus. Ipatingų kningynų nėra. Kiek man žinoma, tad pažymesni Latviai, kurie raštišku darbu užsiima, butu: Jehkabs Siebergs, Edvardas Randaus (Rupeikis) — abudu konzervatyviškai religiško jieskinio rėmėjai, gyvena Bostone. Tenpat Bostone: J. Lejišs ir J. Kundsisišs; abu socialistai, drauge darbuojasi rašymu sociališkų raštų ir perguldymais į Latvišką kalbą. Vienintelė socialistų biedriba „Latvešu Socialdemokratu Šavieniba“ randasi Bostone. Sios biedrybos mieriu yra per rengimą ir platinimą socialistiškų literatūros gaivinti Latvių darbininkų judėjimą Baltijoje. Lygšiol „Šavieniba“ išleidusi yra brošuras: „Katra Strahdneeka eevehribai“ ir „Strahdneeku organizaziju nosihme“. „Šavieniba“ likosi įsteigta 1896 m. gegužio mėn.

4) „Am. Westnešis emė išeidinėti 1896 m. jaunio mėnesyje; jį pradėjo leisti Siebergis ir misijonorius Rebanė su pagelba vokiečių liuteriškių parapijos (Bostone).

5) Mes esame persitikrinę ir iš dalies taip-gi žinome, kad mūsų socialistiška literatūra esti reikalaujama ir įgabena į senąją tėvynę. Apart viršų minėtų brošurų „Šabiedriba“ yra išleidusi dar dvi proklamacijų — „Latvešu sozialdemokratu šavienibas manifests“ ir proklamaciją ant 1899 m. gegužio 1 dienos — kurios Baltijoje pasiplatino ganėtinai dideliame skaitliuje.

6) Man rodosi, kad Latviai čion (Amerikoje) neturi jokios ipatingos ateitės kaip tauta; jie vienval susiliedina su Anglais ar Vokiečiais. Apie Lietuvius mes turime tokią pat pažvalgą, kaip kiti socialistai: Lietuvis darbininkas mums brolis išsivalnyjimo kovoje, Lietuvis kapitalistas mums toks pat darbininkų alintojas, kaip visų kitų tautų kapitalistai. Tautiški ar patrijotiški Latviai žiuri ant Lietuvų su žinomu prietarungumu, laiko juos už savę žiamesuiais.

Dar gal reikėtų pažymėti, kad Londone (Anglijoje) įsteigta tapė Socialistų-emigrantų Šabiedriba, kurios linkėjimu yra rengti literatūrą dėl Baltijos Latvių darbininkų. Minėtoji Šabiedriba („Londonas latvešu sozialdemokratu grupa“) jau išdavusi yra vieną proklamaciją ir vieną brošurą („Nost ar „jauna jeem““).

(Pabaiga.)

Isz visur.

Serbijoi, netoli miestelio Kladovo, ant Dunojaus upės, eksplodavo garlaivio „Negotin“ katilas, nuo ko smertį rado kapitonas ir 12 jurininkų.

Austrijos sostapilėje, Vienoje, praėjusį metą ant mėsos papjovė 26,000 arklių.

Romos policija gavo žinias, kad italiski anarchistai Amerikoje nusprendė nužudyti ir popiežių. Vatikano valdžia pasirengė ant visokio atsargumo, kad laike priėmimo pelerimų, tarp jų nebutu ir koks anarchistas. Paryžiaus policija vėl patyrusi, kad ant kiekvieno vieszpaties galvos esą paskirta po 10 anarchistų net. Vokietijos ciosorius po drabužiais nesioja pancerių isz geriausio plieno, kurio negal per muszti revolverio kulka nei durtuvas isz rankos. Miega teipgi labai atsargiai. Belgijos karalius noris visai pasitraukti nuo sosto isz baimės anarchistų.

Gruodžio mėnesyje Vokietijai vėl bus suskaitymas gyvenotojų. Toks suskaitymas buvo gale 1895 metų. Dabar bus priskaityti ir tie vokiečiai, kurie laivais plaukioja svetimosse szalise.

Paryžiuje ant susirinkimo psichologų prof. C. Rielet perstatė pusketvirtų metų vaiką, kuris galėjo ant fortepijono paskambyti visokias kompozicijas kaip senas muzikantas. Tojo vaiko vardas yra pepito Rodriquez Ariola, rodosi italias.

Czekijoi, mieste Olomunc, buvo czeų draugystės „Sokol“ paroda, kur beinant gatvėmis užpuolė juos vokiečiai ir susimuszė ir isz parodos užgimė krukų karė, kurią užbaigė karianna. Daugelis žmonių isz abiejų pusių tapo suzeista.

Susirinkimas

Kuopos T. M. D. Cleveland'e, Ohio bus laikomas nedėlioje, 30 d. Rugsėjo ant 3 val. po pietų, svetainėje p. N. Olshinsko po No. 825 St. Clair gatvės.

Užtai-gi szirdingai yra užpraszomi, kaip šanariai teip ir visi lietuviai tautiečiai kuoskaitlingiausiai ant paskirtos valandos susirinkti, nes bus apsvarstomi svarbus dalykai, o podraug bus ir isz dalinimas knygučių šanariams.

Kuopos raszt. *V. Dagilaitis.*

Pirmas Balius!

Draugystės Brolių Lietuvių isz Branford, Conn. rengia puikų balių subatoje 29 d. Rugsėjo 1900 m. ant Ferry salės, kuris prasidės nuo 8 valandos vakare ir trauksis iki 12 val. nakties. Muzika grajys visokius lietuviszkus szokius, kad ir smūtniausis ras pasilinksminimą. Todėl szirdingai užpraszome visus lietuvius ir lietuvaiteis teip vietinius kaip ir isz aplinkinių miestelių atsilankyti ant teip puikaus pasilinksminimo.

Visus užpraszo *Komitetas.*

Balius!

Subatoje 29 dieną Rugsėjo, Lawrence, Mass. bus balius ant naudos naujai įkunyto knygyno vardan Dr. J. Basanaviciaus, svetainėje Ford Brods Hall ant Oak str. ant kurio yra užpraszoti kalbėtojai isz Bostono, Nashua ir Bröcktono. Szokiai prasidės 6 valandą vakare ir trauksis iki 12 val. Teipgi leisis ant laimėjimo laikrodėlis ant naudos T. M. D. ir S. L. A. kuopų. Ant to puikaus baliaus užpraszome visus lietuvius ir lietuvaiteis isz aplinkinių miestelių atsilankyti, o tuomi suszelpsite musų naujai įkunyta knygyną.

Įzenga } vyrams 15 ct.
} moterims ir mergin. 10 c.

Knygyno Komitetas.

Klekvienas žmogus turi ta perskaityti.

Papratinu amerikonszku daktarų pirmiaus buvo, siusti tokius ligonius, kurie sirgo sunkiomis ligomis, kurios nebuvo galima iszgydyti, Europon. Dėlto keletas praklinų daktarų isz Europos azitame mieste italie gydymo įstitytą gydymui nuo visokių ligų vyrus, moteris ir vaikus, ir visus kurie prie jų kreipsis.

Dėlto visi vyrų kenziantis slaptos ligas, pailnanczias isz jaunvėtis iszdykumo arba ir vėlesnio laiko, atsidavę girtuoklytei, persididė nusilpe, netinkanti szelmyniezkam gyvenimui ir darbul kenziantis galvos kaudėjimą, užmirsimą, auq skandėjimą, nosies burnos, krutinės, plaučių, kepenų ir inkstų, netekimas skonio, dieglius, reumatizma, muszima ezirdies, nosies plautį, skilvio arba puslės užsienėjuses ligas, mōszlungi iszsvėzimą vidurių, iszmėtymus ant kuno, visel tokie ligoniai turi pasirodavyti specialisto tame nistityte, kuris buvo daktara urōdiezkų ir kareivizkų ir igijo viso svieto pagyrą gydyme vyrizskų ligų.

Daktaras, kuris gydo moterizskas ligas tai neturi kito sau lygaus tame darbe, dōltozi visos moters nerandanczios pagalbos kitur, turi kuogreiczauzel prie jo kreiptis.

Jis gydo su negirdėta pasekme sunkiausias ligas visokių kliausių žmonių. Vaikus kuogreicz ausiat izgydo isz bile kokios ligos.

Tokie kurie patys negal atėiti į tajį institytą, turi raazyti, telegrapuoti arba telefonuoti „Monroe 1116“ o daktaras juos aplankys.

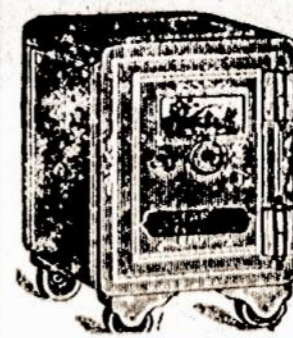
Kad susipažinti su publika, yra pakaitomos mažiausios prekės, kokias tik ima kiti daktarai.

Ypatos toliaus gyvenanczios, kurios apraszys savo ligą, gaus gydyles su atsakymu ant pirmųjų kelių dienų DOVANAI. Adresuokite:

Cosmopolitan Medical Institute,
420 So. Halsted st.

CHICAGO, ILL.

CASH for acceptable ideas.
State if patented.
THE PATENT RECORD,
Baltimore, Md.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$8.95; 200-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$33.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$63.75; 65 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles for 1200 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special Liberal C. O. D. offer. **SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.**

ZINGEIDU IR AKIVA
DĖL SVIETO.

Tikrai pirmutinė vienatinė gydykla ant uželdinimo plaukų ant praplikusių galvų, slinkimą plaukų į trumpą laiką sudrūtina yra duota užtikrinimas (gvarancije). Kožas užsiganėdinā, kur jau tukstanciam ypatų profesor. Brundza suteikė puikius szvelnius ir tankius plaukus, ką tai laimingi per laikraszocius ir laiszkus iszreiszke szirdingai padėkavonės. Vieta ofisu yra 145 GRAND ST. ir 906 BROADWAY, Brooklyn. Norinti gautie visā rodā su informacije per laiszkus adresavokit sziteip:

J. M. BRUNDZA CO.
Box 2361, NEW YORK, N.Y.

Cerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę praneszti visiems lietuvians, jog apsiemiau agentyste ant labai gerų linijų. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Uztikrina jog su, nuo manes pirktoms laivakortems pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuozciu pinigus į Lietuvā ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystā ir puikiā užeigā dėl svetelių, uzlaikau vynā alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie zināu patiks dėl lietuvių ir nei prabaszczius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN.

TAMAS PAUKSZTIS

Parduoda Laivakortes

ant visokių kelių (linijų) jurėmis kuomi pigiausiai ir ant drucziausių bei greicziausių laivų. Pinigus persiuozcia į visas dalis svieto. Kad pinigai neprapultų ir greitai nueitų į tėvynę, tai siuskite per **TAMA PAUKSZTI**

123 N. Main str. PITTSTON, PA.

Teipogi T. Pauksztis uzlaiko didelį sztorā visokių valgomų daigtų, dideliam pasirinkime czeverykų, marszkinių ir tt.